

Höfter

Höftledsluxation hos nyfödda

Medfödd höftledsluxation innebär att ledkulan lätt kan förskjutas ur sitt läge. Ibland kan ena eller båda höftlederna ligga i felaktigt läge redan när barnet föds. Höftlederna undersöks på alla nyfödda barn på BB.

Medfödd höftledsluxation kallas också medfödd höftledsinstabilitet.

Vad beror det på?

Medfödd instabilitet i höftlederna beror på en ökad elasticitet i ledkapseln eller på att ledpannan är för grund.

Det är ett ovanligt tillstånd men är vanligare hos<u>flickor</u> än hos <u>pojkar</u>. Drygt hälften av alla barn med höftledsinstabilitet föds med ena eller båda höftlederna ur led. Hos övriga är leden så ostadig att den lätt kan komma ur sitt läge.

Risken för höftledsluxation är större vidsätesförlossning. Det är också vanligare hos förstfödda barn.

Några av de barn som har höftledsinstabilitet har något syskon eller annan nära släkting som har behandlats för medfödd höftledsinstabilitet, vilket betyder att det finns en viss genetisk ärftlighet.

Undersökningar

Alla barn som föds i Sverige undersöks av en barnläkare inom de två första dygnen. Barnläkaren undersöker höftledernas stabilitet och remitterar de barn som har ostadiga höftleder till en ortoped för behandling.

Undersökningen kan upplevas obehaglig när du ser på som förälder, men den utförs inte med stor kraft. Det kan kännas obekvämt för barnet när någon håller i benen, men det gör inte ont.

Ibland görs en ultraljudsundersökning av höftlederna.

Barn som adopterats från andra länder genomgår höftledsundersökning vid rutinkontroller på barnavårdscentralen, BVC.

Läs mer om undersökningar på barnavårdscentralen.

Behandling

Den vanligaste behandlingen är att barnet får ligga med benen utåt i en så kallad von Rosenskena i sex till tolv veckor. Hur länge det blir beror på hur ostadig leden är. Skenan sätts direkt runt kroppen. Du kan sätta blöja och kläder utanpå. Ibland kan skenan bytas mot en så kallad frejkabyxa efter ett antal veckors behandling i skena.

Bara utbildad personal ska sätta på skenan så att den sitter rätt. Du får inte ta barnet ur skenan och lägga tillbaka barnet. Då finns det risk att skenan inte kommer att sitta riktigt och lårbenet inte ligger rätt i höftleden. Barnet brukar få komma till ortopedkliniken för att bada, och för att läkaren ska kunna se att skenan passar. När barnet växer byts skenan till större storlek.

Praktiska råd

Använd en storlek större kläder än annars för att skenan ska få plats. Det är bra med kläder som är lätta att

ta av och på.

- Sitt eller halvsitt med barnet i famnen istället för att ligga ner om du ammar.
- Barnet kan åka i bilbarnstol om benen får plats i stolen.

Vad händer sedan?

Efter avslutad behandling görs en uppföljning då läkaren kontrollerar höftledens läge vid en kroppsundersökning. Ofta <u>röntgas</u> också höftleden, till exempel vid fyra och tolv månaders ålder. Anledningen till att barnet inte röntgas redan då hen föds är att skelettet är mjukt och inte syns så tydligt på röntgen.

När skenan har tagits bort ligger barnet med benen utvikta, men efterhand så rättar det till sig av sig själv. Du ska alltså inte tänja och försöka få ihop benen och barnet behöver inte få fysioterapi.

Sent upptäckt höftledsluxation

Trots att alla barn undersöks på BB händer det att tillståndet upptäcks först senare. Det kan bero på att höftleden var stabil den första tiden när barnet undersöktes på BB.

När barnet har blivit någon månad gammal blir höftleden mindre rörlig och då är det svårare att upptäcka instabiliteten. Läkaren på barnavårdscentralen undersöker därför om barnets ben är olika långa eller om barnet har minskad rörlighet i höftleden, framför allt om det är svårt att vika benet utåt. Detta kan vara tecken på att höftleden inte ligger rätt. De allra flesta barn som får diagnosen höftledsluxation sent diagnostiseras ändå före ett års ålder, vilket brukar ge ett bra slutresultat.

Barnet kan i dessa fall få ligga i ett så kallat häftsträck en tid. Då får hen ligga på rygg i en säng med en speciell ställning som håller benet stabilt. En liten operation brukar göras då stramande senor i ljumsken förlängs, därefter läggs höftleden på plats och barnet får ha höftgips i upp till sex månader. Tiden som benet får ligga fixerat blir längre än om barnet läggs i skena direkt efter födelsen. Om höftleden inte kan läggas på plats behöver barnet opereras.

Komplikationer

Barnets utveckling påverkas eller fördröjs inte av behandling med skena under tiden efter födseln. Det finns inte heller något som tyder på att barn tar skada känslomässigt eller utvecklas på något negativt sätt på grund av skenan. Då blir det nästan alltid ett bra resultat utan några framtida komplikationer.

Om båda höftlederna är ur led kan det orsaka en vaggande gång. Barnet kan halta om endast den ena höftleden är ur led under uppväxten.

I småbarnsåldern och under uppväxten brukar barnet inte ha smärtor, men efterhand börjar det göra mer eller mindre ont på grund av att leden inte ligger i rätt läge.

Informationen ska gå att förstå

Du ska få vara delaktig i din vård. För att kunna vara det behöver du<u>förstå informationen</u> som du får av vårdpersonalen. Ställ frågor om det behövs. Du ska till exempel få information om behandlingsalternativ och <u>hur länge du kan behöva vänta på vård</u>.

Även barn ska få vara delaktiga i sin vård. Ju äldre barnet är desto viktigare är det.

Du har möjlighet att <u>få hjälp av en tolk om du inte pratar svenska</u> Du har också <u>möjlighet att få hjälp av en tolk om du till exempel har en hörselnedsättning</u>.

Du som behöver <u>hjälpmedel</u> ska få information om vad som finns. Du ska också få veta hur du ska göra för att få ett hjälpmedel.

Senast uppdaterad:

2022-06-08

Redaktör:

Ernesto Martinez, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Rikard Viberg, läkare, specialist i allmänmedicin, Stockholm

Läs mer på 1177.se

Höftbesvär hos barn

Det finns flera sjukdomar som ger besvär från höften hos barn.

Så växer och utvecklas barn

Läs om hur barn utvecklas mentalt, socialt och språkligt. Få information om lek och att vara tillsammans.

1177 - tryggt om din hälsa och vård

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt.

1177 ger dig råd när du vill må bättre.

1177 på flera språk I
Om 1177 I
Kontakt I
Behandling av personuppgifter
Hantering av kakor
Inställningar för kakor
1177 – en tjänst från <u>Inera.</u>